

Nr 11.

Ankom till Riksdagens kansli den 24 maj 1910 kl. 2 e. m.

Särskilda utskottets nr 3 utlåtande, nr 3, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition nr 203 angående anordnande af en tillsynsmyndighet öfver sjukkasseväsendet i riket och anvisande af medel till bestridande af kostnaderna för densamma, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom proposition nr 203 af den 29 april 1910 har Kungl. Maj:t, i anslutning till de till Riksdagen aflåtna propositioner nr 202 och 204, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att, under förutsättning af Riksdagens bifall till de framlagda förslagen till såväl ny lag om sjuk-kassor som ändrade grunder för statens bidrag till sjuk-kassor,

dels besluta, att kommerskollegium tills vidare skall vara tillsynsmyndighet öfver sjukkasseväsendet i riket samt att för ändamålet skall, i anslutning till kollegii afdelning för arbetsstatistik, upprättas en särskild byrå, benämnd sjukkassebyrån, dit jämväl utarbetandet af sjukkasse- och olycksfallsstatistiken skall förläggas,

dels ock medgifva, att af de till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta belopp må under innevarande och nästinstundande år användas erforderliga medel, på sätt och i den utsträckning bilagdt protokoll utvisar, för bestridande af kostnaderna för den föreslagna sjukkassebyråns inom kommerskollegium organisation och verksamhet.

Propositionen, som remitterats till utskottets förberedande behandling, finnes med åtföljande utdrag af statsrådsprotokollet bilagd detta utlåtande, och anhåller utskottet att i afseende å propositionens innehåll få hänvisa till berörda bilaga.

Till utskottet har i samband med denna proposition jämväl hänvisats tvenne i anledning af densamma väckta motioner, nämligen dels

inom Första Kammaren nr 90 af herr E. Fränckel, dels inom Andra Kammaren nr 312 af herr Knut Tengdahl.

Beträffande innehållet i dessa motioner, hvilka jämväl finnas bilagda detta betänkande, tillåter sig utskottet äfven att hänvisa till själfva motionerna.

Gällande
författning.

Den registrering af och tillsyn öfver sjukkassor, som hittills jämlikt lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891 skolat äga rum, omhänderhafves enligt nämnda lag för närvarande af olika myndigheter, nämligen å landet Konungens befallningshafvande, i Stockholm öfverståthållareämbetet samt i rikets öfriga städer magistraten. På grund af kungl. kungörelsen den 10 juni 1892 åligger det vidare för närvarande beträffande sjukkassa, som är registrerad hos öfverståthållareämbetet, statskontoret och hvad angår annan registrerad sjukkassa vederbörande Konungens befallningshafvande att handlägga fråga om beviljande af förvaltningsbidrag åt dylik kassa och utbetalande af redan beviljad sådant bidrag. Slutligen må ock anföras, hurusom enligt kungl. kungörelsen den 30 oktober 1903 det åligger registreringsmyndighet att till kommerskollegium öfverlämna de uppgifter äfvensom revisionsberättelser, hvilka enligt nu gällande lag skola från registrerad sjukkassa ingifvas till registreringsmyndigheten, samt att Kungl. Maj:t genom beslut af samma dag uppdragit åt kommerskollegium att genom sin afdelning för arbetsstatistik låta årligen med ledning af omförmälda uppgifter utarbета och offentliggöra statistisk redogörelse öfver de registrerade sjukkassornas verksamhet.

Departements-
chefen.

Enligt det förslag till lag om sjukkassor, som af Kungl. Maj:t nu förelagts Riksdagen, skall den registrering och tillsyn beträffande dylika kassor, som förslaget, bland annat, afser att åvägabringa, handhafvas af en för hela riket gemensam tillsynsmyndighet. På grund af hvad Kungl. Maj:t genom proposition nr 202 föreslagit i fråga om statsbidrag till registrerade sjukkassor skulle det jämväl åligga berörda myndighet att handlägga frågor, som sammanhånga med beviljande och utbetalande af sådana bidrag. Med afseende å de funktioner, som i öfverensstämmelse med nu nämnda förslag skulle tillkomma tillsynsmyndigheten eller eljes kunna väntas komma att blifva densamma tillagda, får utskottet hänvisa till hvad departementschefen enligt bilagda statsrådsprotokoll härom anført (sid. 2—5).

Genom tillkallade sakkunnige har inom civildepartementet utredning verkställt angående den ifrågasatta tillsynsmyndighetens organisation, och har öfver därvid upprättade förslag utlåtande inforrats från dels kommerskollegium, dels och riksförsäkringsanstalten.

I likhet med såväl de sakkunnige som omförmälda tvenne myndigheter har Kungl. Maj:t ansett det lämpligaste vara, att de uppgifter, som skulle tillkomma den nya tillsynsmyndigheten, anförtros åt något redan existerande ämbetsverk, och att en särskild själfständig ämbetsmyndighet sålunda icke bör för ändamålet upprättas.

I fråga om till hvilket af de befintliga ämbetsverken tillsynsmyndigheten öfver sjukkasseväsendet bör förläggas, hafva såsom härtill ägnade att kunna ifrågakomma nämnts kommerskollegium, riksförsäkringsanstalten och försäkringsinspektionen. Departementschefen har på grunder, som äro i statsrådsprotokollet närmare återgifna (sid. 6—11), ansett de båda sistnämnda ämbetsverken mindre väl lämpade för den ifrågavarande uppgiften och förordat frågans lösning i enlighet med de sakkunnigas af kommerskollegium biträdda förslag, enligt hvilket tillsynsmyndigheten borde tills vidare förläggas till sistberörda ämbetsverk och där närmare anknytas till den arbetsstatistiska afdelningen.

Med afseende å tillsynsmyndighetens inre organisation har Kungl. Maj:t föreslagit, att i och för handhafvandet af de åligganden, som skulle blifva förenade med tillsynen öfver sjukkasseverksamheten, borde inom kommerskollegium upprättas en särskild byrå, sjukkassebyrån, för hvars funktioner och ställning inom kollegium, särskildt hvad dess förhållande till den arbetsstatistiska afdelningen därinom beträffar, i propositionen närmare redogörelse lämnats (sid. 11—14).

I spetsen för sjukkassebyrån skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag ställas en erforderligen kvalificerad, ledande person, sjukkasseinspektören, med benämningen byrådirektör. För arbetet inom byrån hafva vidare tvenne underordnade tjänstemän ansetts vara af nöden, förutom behöfliga skrif- och räknebiträden. Därvid hafva emellertid inräknats såväl den för närvarande för sjukkassestatistiken anställda aktuarien som ock den med ifrågavarande statistik sysselsatta extra personalen. Beträffande de åligganden, som skulle tillkomma byrådirektören och hans båda tjänstemän äfvensom de kompetensfordringar, som ansetts böra på dem ställas, tillåter sig utskottet hänvisa till det bilagda statsrådsprotokollet (sid. 15—17).

Vidkommande de löneförmåner, som böra beredas sjukkassebyråns tjänstemän, har det, hvad först byrådirektören beträffar, syntts vara af vikt, att lönen icke sättes för lågt, utan blir så tilltagen, att densamma

motsvarar den tämligen omfattande och kräfvande uppgift, som skulle tillkomma ifrågavarande tjänsteman, på det att till befattningen må kunna förvärfvas en person med framstående duglighet. De tjänsteåligganden, som komma att påhvila byrådirektörens närmaste man, sekreteraren (inspektörsassistenten), hafva vidare ansetts vara af den vikt och omfattning, att för deras utförande kräfves en tjänsteman af andra lönegraden.

På grund häraf och vid det förhållande, att Riksdagen, som redan lämnat sitt bifall till Kungl. Maj:ts förslag beträffande provisorisk löne-reglering för vissa af kommerskollegii tjänstemän, i konsekvens därmed torde komma att medgifva sådan äfven för öfriga därtill föreslagna befattningshafvare i kollegium, har Kungl. Maj:t hemställt, dels att byrådirektörens (sjukasseinspektörens) aflöning bestämmes till 7,500 kronor, däraf 2,500 kronor må anses motsvara tjänstgöringspengar, och dels att sekreteraren (inspektörsassistenten) erhåller samma aflöningsförmåner som sekreterare och förste aktuarie hos kollegium, nämligen 5,600 kronor, af hvilket belopp 1,800 kronor skola utgöra tjänstgöringspengar.

Härförutom är sjukassebyrån emellertid, såsom redan framhållits, äfven i behof af ytterligare skrif- och räknebiträden m. m. äfvensom särskild vaktmästare. Såsom arfvode till denne sistnämnde torde böra upptagas det belopp, som vid provisorisk löne-reglering blifvit bestämdt, nämligen 1,175 kronor, medan för öfrig nu nämnd personal m. m. omkostnaderna, utöfver hvad som redan nu utgår för sådant ändamål i och för sjukassestatistiken, skulle komma att uppgå till omkring 3,350 kronor.

Med bortseende från arfvoden och kostnader för den inom kommerskollegium redan befintliga personal, som skulle tillhöra sjukassebyrån, och med afseende sålunda fäst endast vid den personal, som måste nyanställas för sjukassebyråns verksamhet, gestalta sig kostnaderna för byrån enligt Kungl. Maj:ts förslag sålunda:

arfvode till en byrådirektör (sjukasseinspektör)	kr. 7,500: —
arfvode till en sekreterare (inspektörsassistent)	» 5,600: —
arfvode till en vaktmästare	» 1,175: —
arfvode till skrif- och räknebiträden	» 2,160: —
vikariatsersättningar och gratifikationer samt ersättning till tillfälliga biträden	» 1,377: —
	<hr/>
	Summa kronor 17,812: —

Emellertid skulle. i enlighet med hvad Kungl. Maj:t jämväl föreslagit, till den nya sjukassebyrån öfverflyttas icke blott sjukasse-

statistiken utan äfven olycksfallsstatistiken med därtill hörande personal — hvilka båda grenar af statistiken hittills bekostats medelst de till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande afsatta medel. I öfverensstämmelse härmed skulle staten för sjukkassebyrån i dess helhet, förut befintlig personal inberäknad, under antagande att för denna senare personal provisorisk löneroglering, på sätt i statsverkspropositionen under sjunde hufvudtiteln föreslagits, genomfördes, te sig sålunda:

Stat för sjukkassebyrån under år 1911.

arfvide till byrådirektören (sjukkasseinspektören) <i>ny</i>	kr. 7,500: —
arfvide till sekreteraren (inspektörsassistenten) <i>ny</i>	» 5,600: —
arfvide till en förste aktuarie (för sjukkasse- och olycksfallsstatistiken)	» 5,600: —
arfvide till en aktuarie och registrator	» 3,900: —
arfvide till en aktuarie (teknisk assistent för olycksfallsstatistiken)	» 3,900: —
arfvide till en amanuens (för statistiken)	» 1,800: —
arfvide till en vaktmästare, <i>ny</i>	» 1,175: —
arfviden till sex kvinnliga skrif- och räknebiträden	» 6,480: —
arfviden till två kvinnliga skrif- och räknebiträden, <i>nya</i>	» 2,160: —
vikariatsersättningar och gratifikationer samt ersättning till tillfälliga biträden m. m.	» 4,285: —
	<hr/>
	Summa kronor 42,400: —

Härtill skulle emellertid vidare komma äfven kostnader för inspektionsresor samt för den föreslagna sjukkassenämndens sammanträden äfvensom, på sätt nu sker, nödiga medel i mån af behof till bestridande af tryckningskostnader o. d. samt till aflönande af möjligen erforderlig ytterligare arbetshjälp.

För att vissa erforderliga, förberedande arbeten inom sjukkassebyrån måtte kunna utföras, och då för sådant ändamål det syntes nödvändigt, att icke allenast byrådirektörsbefattningen utan äfven sekreterarebefattningen tillsattes i god tid redan under innevarande år, skulle till sist komma att krävas ytterligare 5,000 kronor, att utgå under detta år.

Med afseende å huruledes nu nämnda kostnader skulle bestridas, hänvisas till den bilagda propositionen (sid. 23).

Utskottet.

Efter tagen kännedom om de olika meningar, som gjorts gällande med afseende å den ifrågasatta tillsynsmyndighetens förläggande, har utskottet funnit de af departementschefen anförda skäl för den af Kungl. Maj:t härutinnan föreslagna anordning afgörande.

I fråga om myndighetens inre organisation har utskottet ansett sig böra tillstyrka, hvad Kungl. Maj:t föreslagit, såväl med afseende å den tilltänkta sjukkassebyråns ställning inom kommerskollegium som angående de tjänstebefattningar och arbetskrafter, hvilka borde tilldelas densamma, alldenstund det syntes utskottet i allt hufvudsakligt väl öfverrensstämma med arten af tillsynsmyndighetens uppgifter samt vara på grund af beskaffenheten och omfattningen af dess åligganden af behofvet påkalladt.

Utskottet vill dock i detta sammanhang anförda, att utskottet för sin del funnit det vara af vikt, att den ifrågasatta sjukkasseinspektören är förtrogen med försäkringsteknikens principer.

Utskottet har heller icke haft något att erinra emot det af Kungl. Maj:t beträffande den ifrågavarande sjukkassebyrån framlagda kostnadsförslag.

Vid sådant förhållande har utskottet icke funnit anledning att påyrka någon ändring i hvad Kungl. Maj:t i förevarande ämne föreslagit.

Herr
Fränckels
motion.

Beträffande hvad herr Fränckel i bilagda motion nr 90 inom Första kammaren föreslagit i fråga om tillsynsmyndigheten, nämligen att densamma borde förläggas till riksförsäkringsanstalten, har utskottet ansett de skäl, departementschefen häremot anført, böra tillmätas en afgörande betydelse, hvadan utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka bifall till motionen.

Herr
Tengdahls
motion.

Med hänsyn till de af departementschefen anförda, enligt utskottets mening afgörande skäl har utskottet icke heller funnit anledning tillstyrka, hvad herr Tengdahl i bilagda motion nr 312 inom Andra kammaren föreslagit, nämligen att tillsynsmyndigheten måtte förläggas till försäkringsinspektionen.

Utskottet får alltså hemställa:

1:o) att Riksdagen måtte besluta att antaga Kungl. Maj:ts i propositionen nr 203 innefattade förslag;

2:o) att herr Fränckels motion nr 90 icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda;

3:o) att herr Tengdahls motion nr 312 icke heller måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 maj 1910.

På särskilda utskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herr *Fränckel*, att Kungl. Maj:ts proposition nr 203 endast måtte på det sätt bifallas, att kommerskollegium utbytes mot riksförsäkringsanstalten såsom tillsynsmyndighet tills vidare öfver sjukkasseväsendet i riket, samt att hos riksförsäkringsanstalten skall upprättas en särskild byrå, benämnd sjukkassebyrå, dit jämväl utarbetandet af sjukkasse- och olycksfallsstatistiken skall förläggas,

af herr *Tengdahl*, som

dels begärt få antecknadt, att han inom utskottet reserverat sig mot utskottets åtgärd att företaga justering af sitt utlåtande utan att detta dessförinnan förelegat i korrektur,

dels ansett, att utskottet bort föreslå den ändring i den kungl. propositionen, att försäkringsinspektionen skall utgöra tillsynsmyndighet öfver sjukkasseväsendet.
